

Post@mannsforum.org

MANNSFORUM.NO

EN STEMME FOR GUTTER, MENN OG FEDRE

Ref: BLG-05-2019-002

Oslo 01.08.2019.

1. Barneloven, hvorfor må den endres, og hva bør gjøres?

1.1 Innledning.

I dagens samfunn vokser stadig flere barn opp med foreldre som ikke bor sammen, enten fra fødselen av, eller ved at foreldrene skiller lag mens barne er små. Statistikken viser en utvikling hvor stadig flere foreldre havner i konflikt på grunn av uenigheter om samværsfordeling, og i dag er antallet foreldrekonflikter som når rettsystemet ca. 2700, mens det var ca. 1200 på 90-tallet. I følge undersøkelser fra SSB har vi en situasjon hvor mellom 26 000 og 46 000 barn ikke ser sin pappa en vanlig måned. En dramatisk utvikling som viser at tiden er overmoden for en kraftig endring i dagens barnelov for å få snudd denne foruroligende utviklingen.

Dagens familiepolitikk gir i alt for stor grad rom for konflikter mellom foreldrene og har lite fokus på barnas behov i et langsiktig perspektiv. Systemene for håndtering av konflikt i bruddfasen er lagt opp for å diskvalifisere den ene forelderen fra barnas liv. Vi mener det finnes store potensialer inne dagens system ved å tenke nytt. Sett barnets behov først og gi barna to likeverdige foreldre med to likeverdige hjem.

1.2 Sammendrag:

På de følgende sidene vil vi gå igjennom hvorfor barneloven bør endres, og hvordan vi mener dette burde gjøres. Våre innspill kan grovt deles opp i fire områder:

1. Barneloven, §36, fast bosted hos begge.
2. Samværs sabotasje. Beskytte barn mot dette og styrke barns rett til kontakt med begge foreldre.
3. Barnebidragsordningen, barnetrygd
4. Familievern. Dagens familievern må styrkes eller restruktureres/reorganiseres.

2. Barneloven, §36, fast bosted hos begge.

2.1 Hvorfor er dagens lovverk utdatert?

Dagens barnelov er basert på slik samfunnet var for flere tiår siden. Det er derfor et behov for en kraftig revidering av dagens lov slik at barneloven i betydelig større grad enn i dag tar hensyn til de siste tiårs samfunnsutvikling med blant annet endring av fedres rolle som omsorgspersoner, nesten full barnehagedekning, yrkesaktive mødre, etc. Vi vil peke på fire hovedområder som viser at dagens lovverk er utdatert:

1. **BOSTEDSKOMPETANSE KUN HOS DEN ENE FORELDEREN.** Premissene bak dagens løsning hvor det fokuseres på at barnet skal ha ett fast bosted er utdatert og ikke lenger i harmoni med dagens virkelighet.
2. **I UTAKT MED INTERNASJONAL UTVIKLING.** Europarådet anbefaler delt bosted som utgangspunkt for barn i familier hvor foreldrene ikke bor sammen, med mindre sterke grunner taler imot det. Dommer i EMD understreker at lovgivningen må beskytte barns rett til begge foreldre, og ikke forelderens særretter.
3. **I UTAKT MED INTERNASJONAL FORSKNING...** som viser at barn som bor omtrent like mye hos begge foreldrene har bedre helse enn barn som bor bare hos den ene.
4. **I UTAKT MED DEMOGRAFISK UTVIKLING.** Stadig flere foreldre velger likeverdige løsninger. Omtrent 2/3 av foreldrene praktiserer det som internasjonalt betegnes som «shared physical custody» (begge har minst 35% botid) og rundt 40% har 50/50 ordninger ifølge SSB 2012.

2.1.1 Bostedskompetanse:

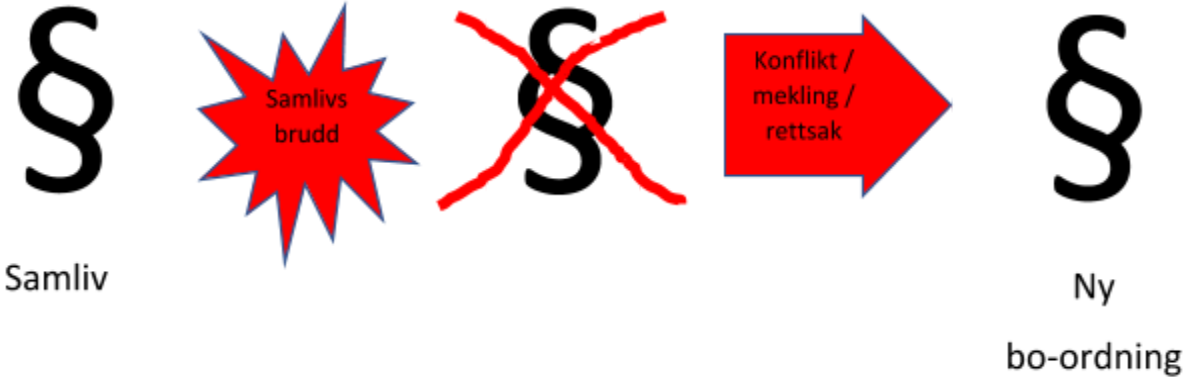
Ved samlivsbrudd mellom to foreldre oppstår det i dag et juridisk vakuum om foreldrene ikke greie å bli enige. I dag er det slik at loven ved samlivsbrudd opphever en rettslig tilstand fremfor å gi en klar regulering ved en hendelse. Vi har i dag altså en lov som ved samlivsbrudd legger opp til å ha en konflikt, og ikke en klart definert rettstilstand. Dette vakuemet i lovreguleringen er uakseptabelt sett i lys av de store kostnadene dette har, både for samfunnet og for den enkelte forelder, og ikke minst for barnet.

Barneloven er den eneste loven som eksplisitt opphever en rettslig tilstand istedenfor å gi en klar regulering ved en hendelse. Ved samlivsbrudd oppheves altså tilstanden av likeverdig foreldreskap og erstattes av en uavklart situasjon¹.

Rundt 40% av foreldrene blir enige om barna uten hjelp fra tredjepart. Flertallet blir altså ikke enige selv og er per definisjon i en konfliktsituasjon som et utgangspunkt ved samlivsbrudd, og det er ikke uvanlig at foreldrene går i et helt år med en uavklart situasjon om sin juridiske posisjon til barnet. For noen varer denne situasjonen ennå lenger.

Vi har altså en situasjon der foreldrenes juridiske situasjon er regulert før samlivsbrudd og etter at man har blitt enige eller fått idømt en bo-ordning for barnet. Men ikke for mellomliggende fase.

¹ Felles foreldreansvar er hovedregelen, men her kan det være unntak, selv om foreldrene bor sammen.

Ifølge tall fra SINTEFs evaluering av meklingsordningen fra 2011 blir 75% av foreldrene enige om en avtale under eller før mekling. Av de resterende 25% som ikke blir enige velger 40% å få saken avgjort i retten, mens hele 60% forblir uten avtale (15% av totalen). Det betyr at i 15% av tilfellene er den ene parten ikke enig i den ordningen som løper. I praksis betyr dette som regel at en av foreldrene har tatt seg til rette, selvtekt, uten å komme til enighet med den andre part.

Av de saker som havner i retten blir hele 80% avgjort ved rettsforlik. I mange tilfeller innebærer dette at den ene forelderen gir etter for det den andre dikterer. Samtidig viser dette at et stort antall av de saker som havner i retten trolig kunne vært unngått med klarere juridiske retningslinjer der samboende med barn velger å gå fra hverandre.

Barneloven av 1981 hadde som sin grunntanke at barn skulle ha de samme rettighetene på omsorg og forsørgelse av foreldrene uavhengig av foreldrenes samlivsstatus. Det naturlige for barnelovutvalget var da at foreldrene skulle ha felles juridisk kompetanse og at dette skulle gjelde uavhengig av samlivsstatus, og dette ble samlet under foreldreansvaret.

Bostedskompetansen er derimot ett unntak. Dette faller ikke inn under foreldreansvaret, men hos den som er registrert med fast bosted for barnet. Et gjennomgående problem med argumentasjonen i denne 40 år gamle begrunnelsen er at den inneholder noen grunnleggende forutsetninger som ikke lenger er gyldige.

1. Barn får omsorg hovedsakelig bare fra en forelder
2. Barn har bare ett «fast bosted»
3. Fast bosted er så selvfølgelig at det ikke trenger noen definisjon.
4. Barnet bor så lite hos den andre forelderen at denne ikke er påvirket av valg vedrørende barnepassordninger.

De siste 40 år er rollene relatert til omsorg for barn derimot blitt dramatisk endret. I dag deltar de fleste foreldre aktivt i barnas liv, både før og etter samlivsbrudd. De fleste barn i dag har altså ikke en hovedomsorgsperson, men derimot to hovedomsorgspersoner. Om barnets foreldre ikke greier å bli enige om en løsning før den ene forelderen flytter ut av barnets faste bosted, så ender bostedskompetansen hos den forelderen som blir boende sammen med barnet på barnets opprinnelige

bosted. Forelderens som flytter ut skifter da automatisk til status som samværsforelder, uavhengig av denne forelderens rolle i barnets liv frem til samlivsbrudd.

Når da bostedskompetansen ligger hos kun den ene forelderens, så er dette en ordning som tar hensyn til den ene forelderens behov fremfor barnets behov for god kontakt med begge foreldre.

Dette er således i strid med grunnloven som sier følgende:

§104 :

«.....

Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn.»

Bostedskompetansen er også en reversering av grunntanken med foreldreansvaret:

«Barnelovutvalget har foreslått å gå over til betegnelsen «foreldreansvar», – for å feste oppmerksomheten mer ved foreldrenes plikter – og dermed barnas rettigheter – enn ved foreldrenes rettigheter.»

Men dette er likevel ikke det største problemet. Det er at loven i seg selv legger opp til å ha en konflikt, og ikke en rettstilstand, som utgangspunkt ved samlivsbrudd.

Prosessbyrden for foreldreansvaret ligger altså på den som ønsker en særrett, og rettslig utgangspunkt er klart definert. For bostedskompetansen derimot nærmest tvinges man inn i en konflikt. Enten selvtakt eller en kostbar rettsak som mange ikke har økonomisk ryggrad til.

Etter samme lest som foreldreansvaret bør det legges til en presisering om at bostedskompetansen ikke tildeles før foreldrene enten er enige om eller blir idømt at en av foreldrene skal ha fast bosted alene.

2.1.1 Internasjonal utvikling:

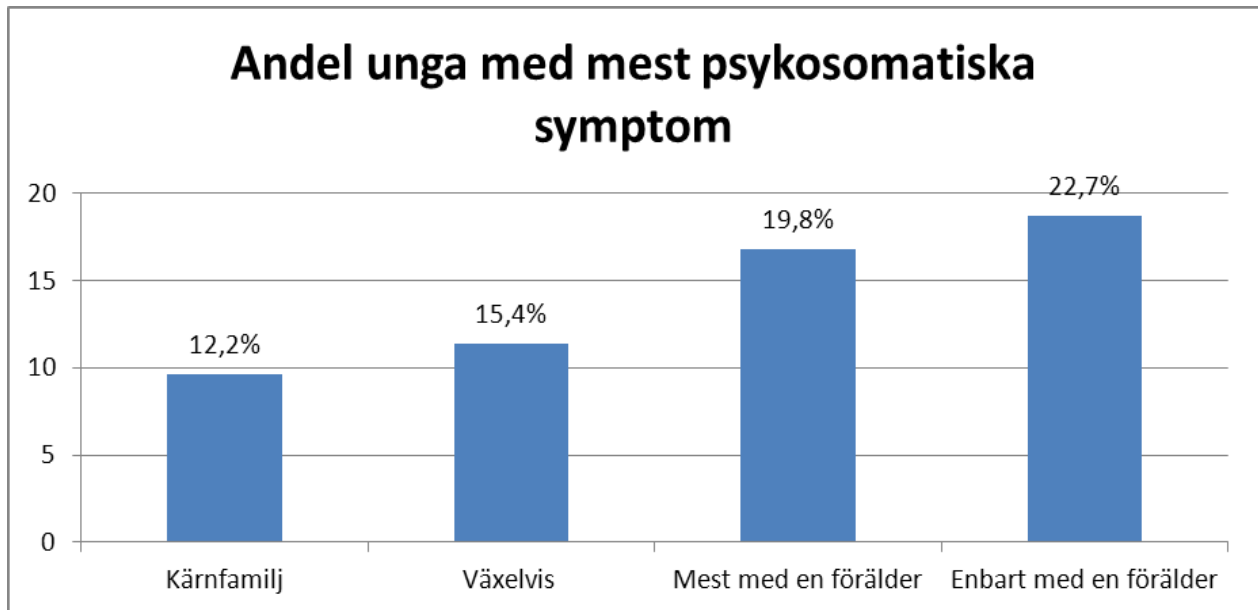
Litt mer utdypende om bestemmelser i Europarådet anbefaler delt bosted som utgangspunkt for barn i familier hvor foreldrene ikke bor sammen, med mindre sterke grunner taler imot det. Dommer i EMD understreker at lovgivningen må beskytte barns rett til begge foreldre, og ikke forelderens særretter.

2.1.1 Internasjonal forskning:

Vi trenger ikke gå lenger enn til Sverige for å finne omfattende forskning som viser at delt bosted er best for barn flest. Lite skiller det norske og det svenske samfunnet, og forskningen fra Sverige viser at barn som vokser opp i to relativt likeverdige hjem scorer bedre på de aller fleste områder sammenlignet med barn som vokser opp med lite eller ingen kontakt med en av foreldrene.

Best psykisk helse har barn med foreldre som fortsatt bor sammen, men i flere av studiene var det ikke noen vesentlig forskjell mellom unge med foreldre som fortsatt var sammen og barn som flyttet mellom foreldrene, noe som kan tyde på at barna takler overgangen på en god måte. Dette tyder også på at god

kontakt med begge foreldre ved å ha to relativt likeverdige hjem har betydelig større positiv effekt enn den negative effekten av å flytte mellom to hjem.

2.1.1 Demografisk utvikling:

Stadig flere foreldre velger likeverdige løsninger. Fra 2004 til 2012 økte andelen foreldre som ikke bor sammen som har valgt delt bosted for barnet fra 10 til 26 prosent.

Omtrent 2/3 av foreldrene praktiserer det som internasjonalt betegnes som «shared physical custody» (begge har minst 35% botid) og rundt 40% har 50/50 ordninger ifølge SSB 2012.

2.4 Forslag til endringer.

En lov som går på tvers av internasjonal rettsutvikling, forskning, demografisk utvikling og som forsvares med argumentasjon som ikke lenger stemmer med terrenget kan ikke forsvares.

Det er i stor grad økonomiske belønninger for å ha fast bosted alene som skaper konfliktene, men også mange kvinners følelse av hevd på barna eller et ønske om makt. Ikke minst er det manglende regulering i loven, som i sin tur overlater foreldrene til seg selv mht avklaring istedenfor å ha et juridisk utgangspunkt. Nesten all jus regulerer overgangen fra en situasjon til en annen. Men uten et juridisk utgangspunkt blir regulering umulig og anarki overtar.

Løsningen blir da å ha:

1. Et juridisk utgangspunkt,
2. En god regulering av endringskrav.
3. Fjerning av motiver for å kreve juridiske særretter.

Sist, men ikke minst, må man ha beskyttelse av de juridiske rettighetene man har.

Barneloven, §36, fast bosted hos begge, flytting med barnet og lovendringer for å få ned konfliktnivået:

Barneloven §36 splitter i dag foreldrerollene opp i bostedsforelder og samværsforelder. Basert på medlemmers tilbakemeldinger bidrar §36, 2. ledd til en kraftig økning i konfliktnivå, med negative konsekvenser for barnet. Lovverket må utformes slik at uavhengig av konfliktnivå skal barnets rett til å få videreføre sitt vante liv, i sitt opprinnelige oppvekstmiljø, med hele sin familiekapital likeverdig med både mor og far tett i livet sitt, prioriteres.

- Avgjørelsen om å flytte med barnet bør legges under foreldreansvaret slik et flertall i det forrige Barnelovsutvalget i 2008 foreslo. Flytting innebærer ofte en stor belastning for barnet. Barnets behov for kontakt og omsorg fra begge foreldre må veie tyngre enn foreldrenes frihet til å flytte barnet vekk fra sitt vante liv. Der bostedsforelder har flyttet, eller på annen måte begrenset barnets kontakt med den andre forelder må Status Quo vike for barnets rett til begge sine foreldre likeverdige og tett i sitt liv.
- Hullet i lovverket som muliggjør selvtekt i det store omfang som vi ser i dag må tettes ved å innføre en bestemmelse i dagens lovverk som sier at ingen av foreldrene skal ha særretter etter §37 før det foreligger en formell avtale mellom foreldrene. Dvs at blant annet bostedskompetansen blir liggende på foreldreansvaret fram til annen formell avtale sier noe annet.
- Delt bosted bør gjøres til utgangspunkt i barneloven slik som Sverige har hatt siden 1998. Dette bør være bostedsløsningen etter samlivsbrudd dersom ikke noe annet avtales.
- Om ikke foreldrene greier å bli enige etter samlivsbrudd, så skal barnet ha bosted med like mye botid hos begge foreldre til annet eventuelt er rettslig bestemt.
- Barneloven §36 ledd 2 må endres slik at domstolene i praksis kan dømme delt bosted, og delt bosted med like mye botid hos begge foreldre må være normen om ikke særlige grunner taler for annet.
- Ved flytting av barnet utenfor kommunen eller fylket bør det være et krav at begge foreldre med foreldreansvar må godkjenne endringen av folkeregistrert adresse og flytting av skole/barnehage for barnet.
- Om én forelder likevel flytter vekk fra barnets oppvekstmiljø med eller uten barnet, så overføres automatisk bostedskompetansen til den andre forelderen der ikke annet er avtalt. Danmark har nylig innført en lignende modell for foreldre som har delt bosted.
- Det bør legges inn en egen paragraf i barneloven om hovedomsorgen kan overføres til den av foreldrene som best kan sikre barnets kontakt med begge foreldre slik som Danmark vedtok i 2015.

3. Samværs sabotasje, Samværsrettens rettslige beskyttelse i Norge.

3.1 Bakgrunn.

Barneloven har som utgangspunkt at barnet har rett til samvær med begge foreldrene, også om de lever hver for seg, og at foreldrene har gjensidig ansvar for at samværsretten blir oppfylt, jf barneloven § 42.

Allikevel er sanksjonsmulighetene der en av foreldrene saboterer samvær mellom barnet og den andre forelder svært begrenset. Kun der samværsrett er fastsatt ved dom eller rettsforlik er det juridisk grunnlag for at rettslige sanksjoner kan benyttes, og selv der dette finnes blir rettslige sanksjoner sjelden dømt.

Et unntak gjelder likevel for avtaler som er sendt inn til Fylkesmannen med begge foreldres anmodning om at det fastsettes at avtalen skal være tvangskraftig, jf barneloven § 55. Antall saker hvor dette skjer er så lavt at dette har liten praktisk betydning. Så lenge en av partene har veto, hjelper det lite for en samværsforelder å be om et slikt vedtak.

Der bostedsforelder viser manglende samarbeidsevne kan samværsforelder i dag søke megling gjennom familievernkontoret, men meglere har ikke noen sanksjonsmidler. Den bostedsforelder som blir «klaget inn», kan ganske enkelt unnlate å møte. Dersom vedkommende møter, kan han/hun unnlate å si noe, eller hevde hva som helst av begrunnelse, kort sagt bare la være å samarbeide og det skjer ingenting.

Der en av partene viser slik manglende vilje til å etterleve det foreldrene har blitt enige om, eller der bostedsforelder og samværsforelder aldri har blitt enige, og bostedsforelder saboterer samværet mellom barn og samværsforelder, så har samværsforelder ikke annet valg enn å bringe saken inn for domstolene for å kunne få en samværsrett det er knyttet sanksjoner til. Dette er en av mange illustrasjoner av hvordan barnelovgivningen i Norge virker drivende på antall rettssaker. Et antall som har økt dramatisk de siste tiårene.

3.2 Dagens lovverk.

Umulighetskriteriet:

Barneloven § 65 ble ved lov av 31.03.17, i kraft fra 01.10.18, endret slik at tredje ledd nå lyder slik:

«Det skal ikke fastsettes tvangsbetjent dersom oppfyllelse av samværsretten er umogleg, til dømes der det er risiko for at barnet blir utsett for vald eller på annen vis utsatt for skade eller fare. Det samme gjelder ved tvangsfullføring av foreldreansvar og hvor barnet skal bo fast.»

3.3 Forslag til endringer.

Reformforslag:

- Innføring av regel i barneloven om automatisk erstatningssamvær ved bortfall av fastsatt samvær
- Enhver avtale om samvær inngått ved familievernkontor skal gis tvangskraft
- Samme dommer(e) som har hatt hovedsaken skal så langt som mulig også behandle begjæring om tvangsmulkt
- Innføre regel der barnet som en siste mulighet kan fysisk hentes til samvær
- Straffehjemmel for grove brudd på samværsretten

Reformforslag etter den danske modellen:

- Nåværende tvangsfullbyrdelsessystem utgår
- Enhver avtale om samvær inngått ved familievernkontor skal gis tvangskraft
- Et statlig organ (Bufetat/familievernkontorene) får myndighet til å innkalle den annen forelder til møte, til å megle, til å undersøke saken og til å treffe bindende avgjørelser i saker om hindring av samvær innenfor rammen av gjeldende dom eller avtale
- Avgjørelser kan gå ut på om tvangsmulkt eller henting av barnet.
- Kan anmelde grove brudd til politiet (forutsetter straffehjemmel)
- Bufetat/familievernkontor kan treffe midlertidig avgjørelse om kontaktbevarende samvær der et løpende samvær brått blir avbrutt av bostedsforelder

Økonomiske og administrative konsekvenser ved innføring av ny modell:

- Redusert belastning på domstolene
- Reduserte advokatkostnader/fri rettshjelpskostnader
- Redusert konfliktnivå og færre rettstvister om fast bosted når samværsretten styrkes
- Økt kostnader hos Bufetat/familievernkontor

4. Barnebidragsordningen.

4.1 Bakgrunn.

Det finnes i dag mange barn som har fast bosted hos den ene, mens den andre har samvær. Den som har samvær betaler da normalt barnebidrag til den som barnet bor fast hos.

Det er i dag store forskjeller i hva samværsforelder skal betale i barnebidrag basert på hvor mye tid samværsforelder har med barnet. Jo mer tid bostedsforelder har barnet hos seg, jo mer bidrag har bostedsforelder rett til fra samværsforelder.

I tillegg stimulerer staten til sabotering av samvær gjennom barnebidragssystemet. For jo mindre samværsforelder har barna, desto større bidrag må den som ikke ser barna betale. Og dette gjelder selv om samværsforelder har en rettskraftig dom. Om bostedsforelder saboterer samværet mellom barn og samværsforelder, så må samværsforelder betale i henhold til reelt samvær, ikke det samvær han eller hun har rett på i henhold til rettskraftig dom.

Kombinasjonen av manglende sanksjonsmuligheter ved sabotering av samvær og dagens barnebidragsregler gjør at bostedsforelder i dag blir økonomisk belønnet for sabotasje av samvær.

Å samarbeide om barnet bør ikke straffes med mindre rett til stønader

Den indirekte tildelingen av juridiske rettigheter maskerer de egentlige motivene som oftest ligger bak det å ha fast bosted alene for barnet. Nemlig penger og makt.

I rundskriv om enslig mor eller far står det:

«Hvorvidt forsørgeren har aleneomsorg, vurderes bare i forhold til den andre av barnets foreldre. Det er den faktiske og daglige omsorgen som gir grunnlag for ytelser. Foreldrene kan dele den "juridiske omsorgen" - foreldreansvaret, jf. barnelovens kapittel 5 - uten at dette har betydning for stønadsretten. Det er videre uten betydning hvordan de deler utgiftene til barnet mellom seg. Det vises til at begge har plikt til å underholde barnet etter evne, jf. barnelovens kapittel 8.»

Litt lenger nede i samme rundskriv står det:

Foreldrene kan i henhold til barneloven inngå avtale om at barnet skal ha delt bosted, dvs bo fast sammen med begge foreldrene. En avtale om delt bosted har først og fremst den betydning at foreldrene i fellesskap må ta de beslutninger i forhold til barnet som ellers tas av den av foreldrene som barnet bor fast sammen med. Delt bosted for barnet forutsetter således et nært samarbeid mellom foreldrene og domstolen eller fylkesmannen kan derfor kun pålegge at barnet skal ha delt bosted i særlige tilfeller. Selv om det som oftest vil være slik, er det ikke noe formelt krav at barnet faktisk skal bo like mye hos hver av foreldrene. Det vil derfor kunne forekomme tilfeller hvor det foreligger en avtale om delt bosted, men hvor det samtidig opplyses at barnet oppholder seg noe mer hos den ene enn hos den andre av foreldrene.

Barnetrygdloven og kontantstøtteleven regulerer retten til stønad i tilfeller hvor partene fremlegger en avtale om delt bosted og en slik avtale får også betydning for underholdsbidrag og bidragsforskudd. Felles for alle områdene er at foreldrene i slike tilfeller uten videre likestilles.

Med utgangspunkt i ovennevnte legges det til grunn at en avtale om delt bosted også må få betydning for retten til stønad som enslig mor eller far. Det må i slike tilfeller legges til grunn at ingen av foreldrene anses å ha aleneomsorgen for det aktuelle barnet. Dette må bli å behandle som en ren bevisregel slik at man på samme måte som ved nære

boforhold, jf nedenfor, uten videre legger til grunn at ingen av foreldrene fyller vilkåret om å ha aleneomsorg. Eventuelle opplysninger om at den daglige omsorgen fordeles på en slik måte at den ene av foreldrene har klart mer omsorg enn den andre får dermed ingen betydning.

Ut fra disse formuleringene uttales det at å dele juridisk kompetanse ikke er i strid med å få stønader som enslig forsørger. Likevel brukes «delt bosted», som er en ren juridisk konstruksjon, som diskvalifisering på grunn av antagelser samvariasjon mellom det å ha en slik avtale og omsorgsmengde.

Den manglende forståelsen for at delt bosted er en juridisk konstruksjon og ikke bestemmende for den praktiske omsorgen, gir diskriminering av foreldrene. Den indirekte diskvalifiseringen, basert på avtale om «delt bosted», er nok et eksempel på hvordan indirekte tildeling av rettigheter og begrensninger blir feilslått.

Ved fastsettelse av fostringsbidrag er avtaler mellom foreldrene normalt tilsidesatt i forhold til dokumentasjon på faktisk botid. Det er da rimelig å forvente at samme prinsipp brukes ved offentlige stønader som enslig forsørger.

Å ha barnet 20% mer enn den andre forelder, og å ha noen juridiske privilegier, kan ikke regnes som et vesentlig større ansvar eller å utgjøre en vesentlig større kostnad. Det meste av kostnadene ved å være enslig forsørger er å finansiere bolig og utstyr til barnet. Altså en kostnad som begge foreldrene bærer omtrent like mye.

(Selv om man ikke har del i bostedskompetansen, så er det vanligste at begge foreldrene har egne garderober og eget utstyr til barna.)

Det er foreldreansvaret som gir forsørger- og omsorgsansvar for barnet. Bostedskompetansen gir bare særretter, basert på forelderens egne behov.

Å diskvalifisere foreldre som likestilles juridisk, og som har noe mer (i de fleste tilfellene marginalt mer) botid enn dem som velger en asymmetrisk løsning fra stønader må derfor ansees som en klar diskriminering av dem som samarbeider til barnets beste. Nok en gang i strid med grunnlovens §104.

Asymmetrikravet for stønader, manglende regulering av samlivsbruddsfasen og indirekte tildeling av rettigheter er konfliktskapende og skadelig for barna.

Ved å oppheve delt bosted som diskvalifiserende faktor for offentlige stønader vil man fjerne mye av motivasjonen for å ha bosted for barnet alene, og dermed minske motivasjonen for å gå til sak.

4.2 Forslag til endringer.

1. Fastsettelse av beløp på barnebidrag må endres slik at de økonomiske insentivene for å begrense samværsforelders tid med barnet begrenses.
2. Ved delt bosted med 5 dager hos den ene og 9 dager hos den andre skal dette ikke innebære økonomiske konsekvenser for foreldrene sammenliknet med der barnet er like mye hos begge foreldre.
3. Der barnet er mindre enn 5 dager hos den ene og mer enn 9 dager hos den andre må de økonomiske konsekvensene reduseres betydelig sammenliknet med situasjonen i dag. Bidrag fastsettes uavhengig av bidragsmottagers inntekt på samme vis som i Danmark og Sverige.
4. Reglene for barnebidrag må endres slik at bidraget gjenspeiler det samvær som er avtalt og som samværsforelder ønsker. Om bostedsforelder saboterer samvær, så skal dette ikke belønnes økonomisk.

5. Familievern, styrking, restrukturering, reorganisering.

5.1 Bakgrunn.

Familievernet er en nasjonal tjeneste som hjelper foreldre med å finne løsninger, i forhold, eller etter samlivsbrudd. I dag er foreldre med barn under 16 år pliktige til å ha mekling ved samlivsbrudd. Familievernkontorene har derimot ingen myndighet eller sanksjonsmuligheter i dag. Blir ikke foreldrene enige er saken nødt til å gå videre til rettsystemet.

5.2 Utfordringer.

Mannsforum mener at de viktigste utfordringer med dagens familievern er:

Tillit til familievernet:

- Basert på en spørreundersøkelse blant medlemmene i Mannsforum, så er det mye som tyder på at menn og fedre opplever en sterk kvinnekultur på familievernkontorene og i behandlingen. Resultatene viser at opplevelsen av møte med familievernkontorene vurderes som dårlige, med påfølgende liten tillit til familieverntjenestene.
- SINTEF's rapport (2011) viser at fedre er mindre fornøyd med mekling enn mødre da utfallet er at «mor ofte får daglig omsorg, mens far får samværsrett.» Mødre blir favorisert på familievernkontoret.
- Meklingsordningen bidrar lite til å løse konflikter; Kun 3 av 10 som var sterk uenig i utgangspunktet hadde kommet frem til en avtale 1,5 år etterpå i løpet av meklingen. Og flere må gå til retten nå enn tidligere.

Manglende kompetanse:

- Alder, modenhet og erfaring: Mange møter saksbehandlere/meglere som er yngre enn dem selv, gjerne uten egen erfaring med barn og samliv, og som baserer sin kunnskap utelukkende på teoretisk kompetanse uten egenerfaring som gir den nødvendige modenhet.
- Formelle krav til utdanning er begrenset.
- Kunnskap om identifisering og håndtering av manipulerende adferd er begrenset. I høykonfliktsaker er det mye som tilsier at en eller begge parter har avvikende personlighetstrekk, og spesielt manipulerende trekk. Tilbakemeldingene til Mannsforum er gjennomgående at kunnskap og håndtering av denne type adferd er svært mangelfull i de fleste instanser som håndterer foreldrekonflikter, og familievernet er intet unntak.

Kjønnsbalanse:

- Det er store forskjeller i kjønnsfordeling blant ansatte.
- Kjønns sensitiviteten ivaretas i liten grad.

Selvtekt:

- Selvtekt er blitt en egen rettsnorm som ikke overprøves. Den som klarer å stikke av med barna og ekskludere den andre forelder i 4 måneder vinner alt. (tilknytning og trygghet). Familievernet mangler verktøy for håndtering av disse situasjonene.

Med bakgrunn i blant annet disse utfordringene mener Mannsforum at det bør innføres mer vidtgående endringer i tråd med den modellen som er innført ved forældreansvarsloven i Danmark, hvor det ikke er nødvendig å gå til domstolene for å håndheve samværsretten. Dagens familievernkontorer spiller i dag en stor rolle i meglings mellom foreldre og bidrar til et stort antall avtaler hvert år. Familievernkontorene har imidlertid en klar begrensning i de tyngre sakene ved at de ikke har noen sanksjonsmidler. Dette bør de få hjemler til, og de bør rustes opp faglig og ressursmessig i nødvendig utstrekning. Slik vil man kunne få et system som på langt bedre måte sikrer at retten til samvær mellom barn og begge foreldre, også etter samlivsbrudd, blir en realitet:

5.3 Forslag til endringer.

1. Klarere strategi: Familievernets primæroppgave skal være å hjelpe foreldrene å reorganisere familien til to likeverdige hjem for barna. Det må bli umulig å diskvalifisere den ene forelder fra barnas liv i denne prosessen uten at dette er gjort av politi eller domstol. Barneloven og barnets støtteapparat må prioritere å ivareta barnets interesse av å beholde hele sin familie intakt – også etter foreldrenes samlivsbrudd.
2. Mer fokus på familievern og samarbeid. Barnevernet skal kun bistå i saker der det foreligger forhold som sorterer under barnevernsloven om det ikke foreligger særlige grunner til annet.
3. Sakkyndig utredning:
 - Det er viktig at dette skjer på laveste konfliktnivå, familievernet fremfor rettssystemet.
 - Sakkyndig utredning av begge foreldrene må kunne bestilles av Familievernet for vurdering av begges omsorgsevne og foreldrekompetanse.
 - Resultere i rapport og konkrete forslag til kurs og veiledning av en eller begge foreldrene uten å ta stilling til hvem av foreldrene som er best. Å være forelder skal ikke være en konkurranse!
4. Manipulering:
 - Familievernansattes kompetanse på identifisering og håndtering av manipulerende adferd må økes betydelig.
 - Kompetansen for samtaler med barn må økes, herunder identifisere og håndtere foreldrefremmedgjøring.
5. Dagens familievern styrkes eller reorganiseres lik ny dansk modell slik at et statlig organ (Bufetat/familievernkontorene) får myndighet til å innkalle den annen forelder til møte, til å megle, til å undersøke saken og til å treffe bindende avgjørelser i saker om hindring av samvær innenfor rammen av gjeldende dom eller avtale. 'Avgjørelser kan gå ut på konkret fastsettelse av fremtidige samvær innenfor rammer som følger av gjeldende dom eller avtale, og de kan gå ut på tvangsmulkt eller henting av barnet.
6. Bufetat/familievernkontor kan treffe midlertidig avgjørelse om kontaktbevarende samvær der et løpende samvær brått blir avbrutt av bostedsforelder

7. Bufetat får retningslinjer for når de skal anmelde grove brudd på samværsretten (og bostedsmyndighet) til politiet.
8. Tvungen mekling: Ved høyt konfliktnivå er foreldrene pliktige til å møte til hyppig mekling i 6 måneder uten mulighet for å flytte barnet ut av sitt vante miljø, i henhold til forslag til revidering av barneloven, om ikke foreldrene er enige om annet.
9. Dokumentasjon:
 - Alt som skjer på familievernkantoret skal journalføres.
 - Dersom partene ikke blir enige etter at veiledningsløpet er gjennomført så skal familievernkantoret sende hele saken med alle dokumenter til retten.
10. Utarbeiding av retningslinjer for når familievernet skal anmelde grove brudd på samværsretten (og bostedsmyndighet) til politiet.